

Lapset puheeksi-toimintakokonaisuus; vaiheistuksen kuvaus ja resurssointitarpeet 2015

Lapset puheeksi -toimintakokonaisuuden käyttöönotto on toimintamalleista laajamittaisin ja eniten resursseja sitova. Lasten palvelut muodostavat **strategisesti merkittävimmän palvelukokonaisuuden** kunnissa ja kuntayhtymissä, tarkastellaan asiaa sitten lasten ja perheiden hyvinvoinnin tai taloudellisten näkökulmien kautta. Toiminta koskee kaikkia hallinnonaloja, sivistyspuolen ollessa keskeisin toimija. Osana Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen toimeenpanoa 26 kuntaa saa omat Lapset puheeksi – kouluttajat ja konkreettisen tuen työvälineiden juurruttamiseen.

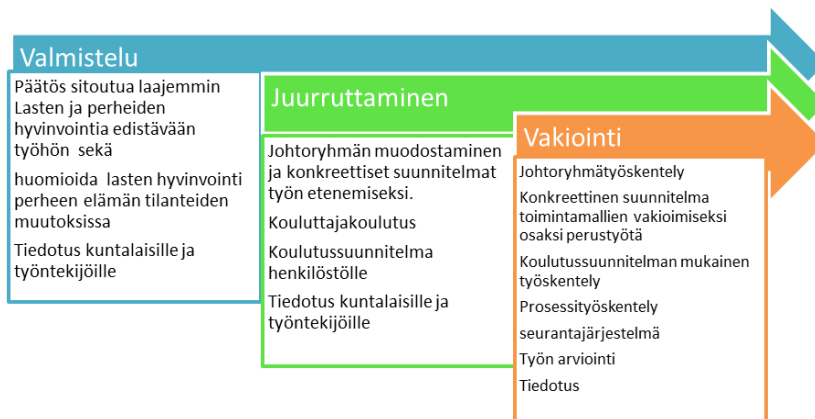
Lapset puheeksi työ; valmistelu, juurrutus ja vakiointi

- Lapset puheeksi- työn prosessi käynnistyy valmisteluvaiheella, joka luo pohjan alkavalle työskentelylle. Sopimuksen allekirjoitus (4/2013) on ollut yhteisen tahtotilan löytymisen, riittävän tiedonsaannin ja suunnittelun jälkeen valmisteluvaiheen päätös.
- Juurruttamisvaiheeseen sisältyy strategisten päätösten ja valintojen tekemisen lisäksi paikallisen johtoryhmän perustaminen ja kouluttajakoulutuksen aloitus.
- **Hyvinvointia edistävä työ vaatii johdon sitoutumisen ja ohjauksen.** Tavoitteena on, että Johtoryhmät muodostuvat jo olemassaolevista työryhmistä ja ennen kaikkea henkilöistä, jotka vastaavat palveluista.

Kouluttajakoulutus luo kuntaan ja kuntayhtymään mahdollisuuden rakentaa lasten ja perheiden hyvinvointia edistäviä palveluita. Työntekijät hallinnonalasta riippumatta toimivat perheitä kohdatessaan **tasalaatuisesti ja yhdenmukaisesti**. Tiedon jakaminen on keskeistä koko prosessin ajan, mutta erityisesti juurrutusvaiheeseessa, jolloin on tärkeää tiedottaa kuntalaisia ja lapsiperheitä uudelta palvelukäytännöistä ja toimintamalleista.

- Kuten Raahessa Lapset puheeksi- työ on osoittanut, **palveluiden saatavuus paranee ja samalla erilaisten toimintojen vaikuttavuus lisääntyy.** Tavoitteena on lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistämisen lisäksi poistaa esteitä palveluiden saamiseksi ja tukea lasten arkea elämäntilanteiden muutoksissa.
- **Keskeistä on tuen konkreettisuus ja oikea-aikaisuus.** Tämä vaikuttaa paljon tukea tarvitsevien lasten ja perheiden hyvinvointiin. Kun tuen tarpeet tunnustetaan aikaisemmin, erityispalveluiden toiminta tehostuu. Perheiden hyvinvoinnin lisäksi oikea-aikainen tuki vaikuttaa erityispalveluiden kustannuksiin.

Johtoryhmätyöskentelyn lisäksi vakiointivaiheessa tarvitaan yksikötasoisia prosessointia, jossa tarkastellaan yhdessä olemassa olevia toimintoja ja lapset puheeksi- toimintamallien sovittamista osaksi arjen työtä.

Kuva: Hyvinvointisopimuksen suosittelman Lapset puheeksi –menetelmän vaiheistuskaavio

Seuranta ja arviointijärjestelmä

Alueellisen työn tueksi suunniteltu seuranta- ja arviointijärjestelmän rakentaminen etenee. Tavoitteena on luoda toimintamalli, jossa kuntien käytössä oleviin tietojärjestelmiin kerätään yhtenäinen tietoaineisto Lapset puheeksi - työn etenemisestä. Tätä toimintaa kuvaileva tietoaineisto on hyödynnettävissä sekä paikallisena katsauksena että alueellisena vertailutietoaineistona. Onnistuessaan tietoaineistoa voi hyödyntää myös toiminnan vaikutusten ja vaikuttavuuden arviointiin. Tavoitteena on, että käytettävät mittarit tuottavat talouteen, johtamiseen ja hyvinvointiin liittyvää tietoa päättäjiä ja johdon työn tueksi.

Vuoden 2015 rahoitustarve

Seuraavassa taulukossa on esitetty laskelma kuntakohtaisista rahoitusosuuksista vuoden 2015 toiminnan osalta. Toivomme, että kunnat käsittelevät ehdotetun oman rahoitusosuutensa seuraavien **kolmen kuukauden aikana viimeistään 15.9.2014 mennessä**, jotta syyskuun aikana voitaisiin Lapset puheeksi-toimintakokonaisuuden ensi vuoden kuntakohtaiset suunnitelmat lyödä lukkoon.

Lopuksi

Kyseessä on merkittävä toimintamalli ja menetelmä kunnissa tehtävän ennaltaehkäisevän työn tueksi. Toimintaan panostettu euro palautuu kokemusten perusteella varsin lyhyellä aikavälillä vähentyneinä lapsiin ja nuoriin kohdistuvien korjaavien toimien määrinä.

Päivi Hirsso
Perusterveydenhuollon yksikön johtaja/
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

Hannu Kallunki
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvoinnin yhteistyöryhmän pj/
Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän johtaja

Yhteystiedot: Jaana Jokinen, projektipäällikkö

040- 5616594 jaana.jokinen@ppshp.fi

Kuntakohtaisen omaraohitusosuudet vuodelle 2015

Lapset puheeksi kehittämiskokonaisuus jatkuu maakunnan kunnissa vuosina 2015-16. Kunnissa tapahtuvan toiminnan tukemiseksi v. 2015 osalta esitetään, että kunnat ja hyvinvointikuntayhtymät osallistuisivat alla olevan rahoitustaulukon mukaisesti (kustannukset €/vuosi osallistuvilla kunnilla on jyvitetty suhteessa kunnan alaikäisten lasten ja nuorten lukumäärään). SOTE-kuntayhtymiin kuuluvien kuntien rahoitusosuus jaettu kahteen osaan: puolet jäsenkunnalle ja toinen puoli sote-kuntayhtymälle. Raahen seutu on toteuttanut menetelmän ensimmäiset vaiheet omalla kustannuksellaan v. 2011 lähtien (2015 vuorossa vakiointivaiheen loppu).

Kunta/kuntayhtymä	Rahoitusosuus	v.2015 omarahoitus €
Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä		3 000
Oulunkaaren kuntayhtymä		4 724
Peruspalvelukuntayhtymä Selänne		3 629
Sosiaali- ja terveystyö Helmi		2 915
Peruspalvelukuntayhtymä Kallio		7 632
li	3,1	2 266
Pudasjärvi	2,0	1 465
Utajärvi	0,7	517
Vaala	0,7	475
Haapajärvi	2,2	1 613
Kärsämäki	0,7	530
Pyhäjärvi	1,2	883
Reisjärvi	0,8	604
Haapavesi	2,1	1 553
Siikalatva	1,4	1 014
Pyhäntä	0,5	348
Kalajoki	6,8	4 925
Merijärvi	0,8	558
Hailuoto	0,3	243
Lumijoki	1,6	1 180
Liminka	8,7	6 349
Muhos	6,2	4 534
Tyrnävä	5,7	4 173
Kuusamo	7,4	5 389
Taivalkoski	2,1	1 507
Oulu (Kaakkurin suuralue pilottina)	9,8	7 191
Oulainen	4,3	3 151
Alavieska	0,8	582
Nivala	3,6	2 621
Sievi	2,0	1 435
Ylivieska	4,1	2 995
Yhteensä		80 000

